

EMANUEL KÖNIG: *Die Sozialpolitik in Palästina* (Zürich Üniversitesi'nde kabul edilmiş doktora tezi). — Nâşiri: Polygraphischer Verlag, Zürich 1939 — 279 sahife.

İsmi yukarıda yazılı olan eser gerek esaslı bir çalışmanın mahsulü olmak itibarile ve gerekse içindeki malûmat malzemesinin tamamı bakımından, doktora tezleri arasında mümtaz bir mevki ihraz etmektedir. Dissertation'larda mutad olduğu veçhile ilk sahifelerde münderiç mefhum tariflerine ait mukaddime kabilinden yazıları okuyup bitirdikten sonra arkasından gelen malûmatı her yaprağında dikkat ve alâka ile takip etmemek mümkün değildir. Filistin'de nev'i kendisine mahsus bir ekonomi sistemi karşısında bulunmaktayız: kuvvetli bir sosyalist - kollektivist sahanın yanında sırf kapitalist bir saha vardır. Bunların birbirile bağılılığı yalnız, dünya pazarlarında rekabete salih bir halde bulunacak surette yeni bir istihsal cihazı kurmak zaruretinden ileri gelmektedir.

İşçi sendikası e'f'al ve harekâtında işte bu müşterek gayeyi de gözönünde tutmak mecburiyetinde bulunmaktadır. Filistine hicret edip gelmiş işçi sınıfının yüksek ücretler temin etmek hususundaki temayüllerinde, aynı zamanda Arap amelesinin de ücret seviyesini ıslah etmek istemeleri dikkate şayandır. Musevî amelesinin ücretleri takriben Viyanadaki ücretlerin yüksekliğinde, Arap işçilerinininki ise takriben Beograd'daki ücret seviyesinden biraz üstündür. Buna mukabil Filistin'deki ücretlerin iştirâ kuvveti takriben %25 kadar daha fazladır.

Eserin müellifi Köniğ, hastalık sigorta müessesesi hakkında kat'î tafsilât vermektedir. Bu husustaki malûmat bize Alman hasta sandıklarında cari olan şartları hatırlatmaktadır. İdare masrafları, hasta sandıklarına mensup âzanm adedi kıvam sayısı olan 100.000 i bulunca ya kadar tenezzül etmekte devam etmiş ve bu raddeye geldiği vakit (yani 935 senesinde) umum masrafların ancak %10 unu bulmuştur. Fakat mezkûr masraflar bu noktayı geçtikten sonra yeniden yükselmeğe başlamış ve âza adedinin 150.000 olduğu sırada %12 nisbetine baliğ olmuştur. Tabip ve hastahane masrafları artmakta devam et-

mekte, hastahanelerinkiler Avrupadaki vasatî hastahane masraflarını aşmakta, ecza ve edviye için yapılan masraflar Avrupadakilerden pek aşağı bulunmamaktadır.

Bahis mevzuu olan eserde Filistindeki işsizlik hakkında mevcut malûmat birçok meçhul noktaları aydınlatmaktadır: 1934 senesine gelinceye kadar, mevsim itibarile olan temevvüçler bir tarafa bırakılırsa, hemen hemen işsizlik yok gibidir. Halbuki bugün vasatî olarak 1,500 Musevî ve 3,000 Arap işçinin mütemadiyen işsiz kaldığı ve işlerin hararetle olduğu mevsimde de çalışmak fırsatından mahrum oldukları anlaşılmaktadır.

İşbu işsizlik vaziyetinin zuhurile birlikte aynı zamanda, 1934 ten evvelki seneler vasatîsi hesabıle hariçten 2,000 amelenin Filistine gelip yerleşmesine mukabil 1934-1936 senelerine ait vasatî hesabıle her yıl Filistine hicret etmiş olan amele miktarının 10.000 e baliğ olduğu tesbit edilmektedir.

König'in bu kitabı bundan maada istihlâk kooperatiflerinin teşkilâtı, amele ikametgâhları meselesi, ihtilâfların halline hizmet eden tahkim hukuku ve sosyal politika bakımından başkaca meseleler hakkında kat'î rakamlara istinat eden malûmatı da ihtiva eylemektedir. Eser hakkında hey'eti umumiyesi itibarile söylenebilecek söz, bunun bir doktora tezi olmaktan ziyade, Filistin'deki sosyal politika hakkında yazılmış bir el kitabı (Handbuch) mahiyetini haiz bulunmakta olmasındır.

Prof. DOBRETSBERGER, İstanbul
